

Bruselj, 19.12.2016
COM(2016) 810 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Letno poročilo za leto 2016 o izvajanju instrumentov Evropske unije za financiranje
zunanjega delovanja v letu 2015**

{SWD(2016) 456 final}

SVETOVNE ZAVEZE

Evropa se je leta 2015 soočala z novimi in razvijajočimi se svetovnimi izzivi. Evropska unija (v nadaljnjem besedilu: EU) se je odzvala s celotnim portfeljem politik in orodji, ki obsegajo diplomatsko, varnostno, finančno, trgovinsko, razvojno in humanitarno sodelovanje ter pomoč na podlagi celovitega in časovno občutljivega pristopa.

EU je skozi vse leto še naprej igrala vodilno vlogo pri mednarodnih prizadevanjih za premagovanje kriz in zagotavljanje podpore, zlasti v Ukrajini, Siriji, Iraku in Libiji. S svojimi mednarodnimi partnerji si je tudi neumorno prizadevala v boju proti dejavnostim organizacije Daiš.

EU in njene države članice so bile tudi v letu 2015 **največje donatorke sredstev za razvoj na svetu**, pri čemer so po vsem svetu spodbujale temeljne evropske vrednote – mir, varnost, trajnostni razvoj, zmanjševanje revščine in človekove pravice – ter tako obravnavale temeljne vzroke za številne krize. Samo Evropska komisija je leta 2015 izplačala **več kot 10,3 milijarde EUR uradne razvojne pomoči (URP)**. Istega leta je začel v celoti delovati 11. Evropski razvojni sklad¹ za obdobje 2014–2020, ki je vreden 30,5 milijarde EUR.

Svetovni trend nesreč, ki jih povzroči človek, in naravnih nesreč se je leta 2015 še naprej stopnjeval. Evropska komisija je **več kot 120 milijonom ljudi v več kot 80 državah** zagotovila za **več kot 1,4 milijarde EUR nujne pomoči**, vključno s hrano, zatočišči, zaščito, zdravstvenim varstvom in pitno vodo.

EU z **usklajenostjo politik za razvoj** upošteva razvojne cilje v vseh svojih politikah, ki bi lahko vplivale na države v razvoju. Komisija je leta 2015 objavila peto poročilo EU o usklajenosti politik za razvoj² ter v njem poudarila dosežke in še nerešene izzive na področju usklajenosti politik za razvoj na ravni EU in v državah članicah.

Prizadevanja za skupno prihodnost: od razvojnih ciljev tisočletja do ciljev trajnostnega razvoja – Agenda 2030

V letu 2015 so se zgodile pomembne spremembe v zvezi z **mednarodnim sodelovanjem** na področju zmanjševanja revščine in trajnostnega razvoja ter zmanjševanja tveganja nesreč. Iztekel se je rok za **razvojne cilje tisočletja**, poleg tega pa se je ponudila priložnost za razmislek o doseženem napredku in preostalih izzivih.

EU je imela vodilno vlogo pri vrsti **prelomnih mednarodnih sporazumov**, ki so skupaj na novo določili nadaljnjo pot za mednarodni razvoj in sodelovanje za naslednjih 15 let.

Mednarodna skupnost se je od 25. do 27. septembra 2015 zbrala na vrhu Združenih narodov (v nadaljnjem besedilu: ZN) v New Yorku, da bi sprejela drzno in preoblikovalno novo vizijo za trajnostni razvoj in izkoreninjenje revščine z naslovom „**Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030**“³, ki vključuje nabor 17 novih **ciljev trajnostnega razvoja**.

¹ https://ec.europa.eu/europeaid/funding/about-funding-and-procedures/where-does-money-come/european-development-fund_en.

² SWD(2015) 159 final z dne 3. avgusta 2015.

³ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.

Septembrski vrh ZN je bil vrhunec dolgotrajnega vključujočega medvladnega pogajalskega procesa, v katerem je imela EU vodilno vlogo. Sporočilo Komisije o svetovnem partnerstvu⁴ in poznejši sklepi Sveta⁵ so pokazali konstruktivno vlogo EU.

Pred navedenim vrhom je bil na tretji **konferenci ZN o financiranju razvoja** v Adis Abebi julija 2015 sprejet dogovor o celovitem svežnju načini izvajanja za Agendo 2030. Z agendo za ukrepanje iz Adis Abebe je bil uveden nov model trajnostnega razvoja, ki temelji na dobrem upravljanju in poudarja odgovornost vseh, prednost notranjih ukrepov, vključno z mobilizacijo virov, pomembnost spodbudnih politik, vlogo zasebnega sektorja in zavezanost usklajenosti politik.

Uradna razvojna pomoč bo imela še naprej pomembno vlogo, maja 2015 pa je EU sprejela ambiciozno skupno zavezo, da bo v časovnem okviru iz Agende 2030 dosegla cilj ZN glede uradne razvojne pomoči v višini 0,7 % bruto nacionalnega dohodka (v nadaljnjem besedilu: BND). To vključuje posebno zavezo, da bo najmanj razvitim državam kratkoročno zagotovila 0,15–0,20 % BND v obliki uradne razvojne pomoči in da bo ta delež v časovnem okviru iz Agende 2030 dosegel 0,20 %⁶. Vendar je uradna razvojna pomoč samo majhen del financiranja za razvoj. V skladu z agendo za ukrepanje iz Adis Abebe ukrepi EU presegajo uradno razvojno pomoč in prispevajo k povezovanju pomoči, naložb, trgovine, mobilizacije domačih sredstev in dobrih politik.

Zasebni sektor je prav tako ključni akter pri uspešnem **izvajanju Agende 2030**. Komisija z izvajanjem sporočila z naslovom „Krepitev vloge zasebnega sektorja pri doseganju vključujoče in trajnostne rasti v državah v razvoju“⁷ od leta 2014 podpira sodelovanje zasebnega sektorja pri razvoju.

Komisija je v letu 2015 spodbujala strukturiran dialog z zasebnim sektorjem s ključnimi dogodki, kot je politični forum o razvoju, spremljevalni dogodek za zasebni sektor v okviru konference o financiranju razvoja v Adis Abebi in z državami članicami s skupino strokovnjakov.

Zmanjševanje tveganja nesreč

Države članice ZN so na tretji svetovni konferenci o zmanjševanju tveganja nesreč marca 2015 sprejele Sendajski okvir za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030, ki ga je nato odobrila Generalna skupščina Združenih narodov. Sendajski okvir je kot prvi razvojni sporazum za obdobje po letu 2015 podlaga za odporno agendo za trajnostni razvoj, ki temelji na spoznanjih o tveganju nesreč.

Prenovljena evropska sosedska politika

⁴ http://ec.europa.eu/europeaid/communication-global-partnership-poverty-eradication-and-sustainable-development-after-2015_en.

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2015/05/26-fac-dev-council-conclusions-global-partnership/>.

⁶ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9144-2015-INIT/sl/pdf>.

⁷ COM(2014) 263 final z dne 13. maja 2014.

Evropska komisija in visoka predstavnica Evropske unije za zunanje zadeve sta sprejeli skupno sporočilo z naslovom „Za novo evropsko sosedsko politiko“, v katerem sta predlagali, kako lahko EU in njene sosede ustvarjajo učinkovitejša partnerstva v sosedstvu, zagotovili strateški okvir in določili stabilizacijo za svojo glavno politično prednostno nalogo.

Srednjeročna strategija za širitveno politiko EU

Resna možnost članstva v EU še naprej spodbuja preobrazbo ter utrjuje stabilnost in varnost v državah jugovzhodne Evrope. Evropska komisija je 10. novembra 2015 določila **srednjeročno strategijo za širitveno politiko EU** za obdobje mandata te Komisije. Strategija zagotavlja jasne smernice ter določa okvir in orodja za podporo zadevnim državam pri obravnavi ključnih vprašanj in zahtev pristopnega procesa.

Obdobje po izteku Sporazuma iz Cotonouja

EU in njene države članice imajo dolgoletne odnose z **afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami** (v nadaljnjem besedilu: **AKP**). Sedanji sporazum z našimi partnerskimi državami AKP, tj. **Sporazum iz Cotonouja** z veljavnostjo od leta 2000 do leta 2020, vključuje 78 partnerskih držav ter zajema politično, razvojno, gospodarsko in trgovinsko sodelovanje.

Komisija in visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko sta leta 2015 objavili skupni posvetovalni dokument⁸ o uspešnosti sedanjega sporazuma in možnih poteh naprej po letu 2020. Javno posvetovanje se je končalo decembra 2015, rezultati pa bodo pomagali oblikovati prihodnost tega pomembnega partnerstva.

Spol

Svet je oktobra 2015 potrdil novi **akcijski načrt EU za enakost spolov** z naslovom „Spreminjanje življenj deklet in žensk prek zunanjih odnosov EU v obdobju 2016–2020“⁹. Cilj te ambiciozne pobude je zagotoviti močnejše vodstvo v Komisiji in spodbuditi strateški pristop, ki združuje več naložb, boljše usklajevanje in skupno odgovornost.

Ukrepanje EU: enakost spolov

Približno 6,5 milijarde EUR letnega proračuna EU, na katerega se nanaša to poročilo, je namenjene enakosti spolov kot pomembnemu ali glavnemu cilju. Komisija podpira številne ukrepe po vsem svetu, ki neposredno obravnavajo vprašanja razlik med spoloma, vključno s programi za odpravo pohabljanja ženskih spolovil, zmanjšanje nasilja nad ženskami in dekleti, izboljšanje dostopa žensk do proizvodnih virov, kot je zemlja, in preprečevanje porok otrok.

Trajnostna energija in podnebne spremembe

V ambiciozni agendi ZN za trajnostni razvoj je priznано, da so podnebne spremembe „eden od največjih izzivov našega časa“, in poudarjeno, da „negativni učinki podnebnih sprememb ogrožajo zmožnost vseh držav, da dosežejo trajnostni razvoj“¹⁰. Agenda 2030 vključuje

⁸ JOIN(2015) 33 final z dne 6. oktobra 2015.

⁹ SWD(2015) 182 final z dne 21. septembra 2015.

¹⁰ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>, odstavek 14 agende z naslovom „Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030“.

poseben cilj trajnostnega razvoja glede nujnih ukrepov za boj proti podnebnim spremembam in njihovim posledicam.

Na **konferenci o podnebnih spremembah v Parizu (COP21)** decembra 2015 je 195 držav sprejelo prvi univerzalen in pravno zavezujoč svetovni dogovor o podnebnih spremembah, ki vključuje vse države. Pariški sporazum¹¹ določa globalni akcijski načrt za preprečevanje nevarnih podnebnih sprememb z omejitvijo globalnega segrevanja na manj kot 2 °C. EU je bila pri teh mednarodnih prizadevanjih v ospredju in je bila prvo veliko gospodarstvo, ki je marca 2015 predložilo svoj predvideni prispevek k novemu sporazumu.

EU se je zavezala, da bo vsaj 20 % svojega proračuna za obdobje 2014–2020 namenila ukrepom v zvezi s podnebnimi spremembami¹², poleg tega pa bo podvojila svoje odhodke v zvezi z biotsko raznovrstnostjo v državah v razvoju.

Ukrepanje EU: trajnostna energija za vse

Energija je ključno gonilo vključujoče in trajnostne rasti. Med letoma 2014 in 2020 bo 3,5 milijarde EUR nepovratnih sredstev EU združenih z drugimi viri financiranja, da se bodo v partnerskih državah spodbudile naložbe v trajnostno energijo v višini do 30 milijard EUR.

Človekove pravice in dobro upravljanje

EU je julija 2015 ponovno potrdila svojo politično zavezanost strateškemu okviru za človekove pravice in demokracijo iz leta 2012¹³ ter sprejela **novi akcijski načrt za človekove pravice in demokracijo** za obdobje 2015–2019¹⁴. Z akcijskim načrtom so bili široki cilji varstva in spodbujanja človekovih pravic ter podpore demokratičnim procesom po vsem svetu pretvorjeni v konkretne cilje in ciljno usmerjene ukrepe.

UKREPANJE NA SVETOVNI RAVNI

Močna povezava med **razvojem in migracijami** je bila potrjena z vključitvijo migracij v agendo za trajnostni razvoj do leta 2030. Poleg tega je prisilno razseljevanje v Agendi 2030 opredeljeno kot ključni dejavnik, ki bi lahko izničil nedavni napredek na področju razvoja.

Na **vrhu v Valletti** novembra 2015 so se zbrali evropski in afriški voditelji držav in vlad, da bi na podlagi uravnoteženega pristopa in v tesnem partnerstvu med državami izvora in tranzita ter namembnimi državami okrepili sodelovanje ter obravnavali izzive in priložnosti v zvezi z migracijami in mobilnostjo.

Na navedenem vrhu je bil ustanovljen **nujni skrbniški sklad** EU (1,8 milijarde EUR) za stabilnost in odpravljanje temeljnih vzrokov za nedovoljene migracije in razseljevanje v Afriki¹⁵. Skrbniški sklad je prožno dopolnilo k obstoječemu razvojnemu sodelovanju EU v tej regiji, njegov cilj pa je podpreti učinkovito izvajanje zavez iz Vallette v treh geografskih okvirih (Sahel/Čadsko jezero, Afriški rog in Severna Afrika).

¹¹ Sprejetje Pariškega sporazuma: <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/109r01.pdf>

¹² COM(2011) 500 final z dne 29. junija 2011 in sklepi Sveta 37/13 z dne 8. februarja 2013.

¹³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/131181.pdf.

¹⁴ https://eeas.europa.eu/human_rights/docs/eu_action_plan_on_human_rights_and_democracy_en.pdf.

¹⁵ C(2015) 7293 final z dne 20. oktobra 2015.

Leta 2015 je bilo okrepljeno prizadevanje za podporo državam, ki so prevzele največje breme begunske krize zaradi **nenehnega konflikta v Siriji**, zlasti s povečanjem sredstev za regionalni skrbniški sklad EU v odziv na krizo v Siriji ter pripravo ciljno usmerjenih sporazumov o sodelovanju (dogovorov) z Libanonom in Jordanijo. Sklad je zdaj eden od glavnih instrumentov EU za obravnavo krize zaradi prisilnega razseljevanja v tej regiji.

V regionalni skrbniški sklad EU lahko prispevajo tudi vsi drugi mednarodni donatorji. V spremembi sklepa o vzpostavitvi je bilo pojasnjeno, da so notranje razseljene osebe v Iraku, ki bežijo pred regionalno krizo, skupina upravičencev sklada, zagotovljena pa je bila tudi večja prožnost pri podpori prizadetim državam, ki ne mejijo na Sirijo. Ta razširitev vključuje zagotavljanje podpore državam na Zahodnem Balkanu, ki niso članice EU.

Poleg tega sta EU in Turčija na vrhu EU-Turčija 29. novembra 2015 sprejeli skupno izjavo, vključno z načrtom za mobilizacijo precejšnjih finančnih sredstev za podporo Turčiji pri njenih obsežnih prizadevanjih, da bi gostila sirske begunce. V tem okviru je Evropska komisija vzpostavila instrument za begunce v Turčiji za usklajevanje mobilizacije 3 milijard EUR iz proračuna EU in prispevkov držav članic.

Ukrepanje EU: Sirija

Med rezultati projekta „Utiranje poti do hitrega okrevanja prek izobraževanja v Siriji“ je na primer boljši dostop do izobraževanja v šolskih letih 2013/2014 in 2014/2015 za dva milijona otrok v približno 3 000 šolah v šestih sirskega provincah. V 180 šolah sta bila zagotovljena izobraževanje o zdravniški oskrbi in psihosocialna podpora, 100 šol je bilo obnovljenih, 200 000 otrok pa je imelo dostop do programa za samostojno učenje. Usposabljanje za delo z otroki s posebnimi potrebami je bilo zagotovljeno 1 500 učiteljem.

Migracije in mobilnost

Evropska komisija je 13. maja 2015 sprejela **evropsko agendo o migracijah**¹⁶, v kateri je predlagala ključna načela in ukrepe na tem področju za obdobje 2015–2020. Ta agenda, ki je ena od desetih političnih prednostnih nalog Junckerjeve Komisije, ponuja ambiciozen in celovit načrt za boljše sedanje in dolgoročno upravljanje migracij. Njeni štirje stebri so močna skupna azilna politika, boj proti trgovini z ljudmi in preprečevanje nedovoljenih migracij, upravljanje zunanjih meja in nova politika na področju zakonitih migracij.

Migracije so bistveno vprašanje v odnosih EU z njenimi bližnjimi sosedami, zlasti tistimi na vzhodu in jugu, med katerimi je veliko virov migracij ali tranzitnih držav. V teh državah je precejšnja pomoč EU osredotočena na upravljanje migracij, spodbujanje stabilnosti in odpravljanje temeljnih vzrokov za migracije s krepitvijo odpornosti ranljivih skupin prebivalstva, gospodarskim razvojem in podpiranjem boljšega upravljanja.

Dialogi o migracijah z afriškimi partnerskimi državami so bili okrepljeni in poglobljeni, zlasti prek **procesov iz Rabata in Kartuma o migracijah** ter **dialoga med Afriko in EU o migracijah in mobilnosti**.

Razvoj, mir in varnost

¹⁶ COM(2015) 240 final z dne 13. maja 2015.

Trajnostni razvoj ni mogoč brez miru in varnosti, trajnostnega miru pa ni mogoče doseči brez razvoja. Za obravnavo varnosti in razvoja, ki je ključni del celovitega pristopa EU, je treba uporabiti vse instrumente EU.

EU je v letu 2015 pripravljala skupno sporočilo o strateškem okviru na ravni EU za podporo reformi varnostnega sektorja¹⁷, ki zagotavlja skladno politiko za sinergijski pristop h kratkoročnim in srednjeročnim dejavnostim, kot so misije skupne varnostne in obrambne politike (v nadaljnjem besedilu: SVOP) ter dolgoročni razvojni ukrepi EU na področju varnosti.

Leta 2015 je bilo sprejeto skupno sporočilo z naslovom „Krepitev zmogljivosti v podporo varnosti in razvoju“¹⁸. Kratkoročno imajo prednost konkretni pilotni projekti. Dolgoročno pa bodo razviti okviri politike in ureditve financiranja, usmerjeni v vse zadevne (civilne in vojaške) akterje.

Ob koncu leta 2015 je imela EU vzpostavljenih 18 civilnih in vojaških misij ter operacij SVOP, od katerih sta se dve vojaški operaciji začeli izvajati leta 2015: operacija EUNAVFOR MED SOPHIA pomaga uničevati poslovni model mrež za tihotapljenje ljudi in trgovino z njimi v državah v južnem delu osrednjega Sredozemlja, operacija EUMAM CAR pa je osredotočena na vojaško svetovanje in pomoč organom Srednjeafriške republike.

EU je leta 2015 nadalje razvijala zmogljivosti sistemov za preprečevanje konfliktov in zgodnje opozarjanje ter vlagala vanje, kar je precej stroškovno učinkovitejše kot posredovanje po krizi.

ELR 2015

Evropsko leto za razvoj 2015 (ELR 2015) z geslom „naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost“ se je izkazalo za pravočasno in uspešno kampanjo. Bilo je prvo evropsko leto, posvečeno zunanjim odnosom, in se je izvajalo v času pomembnih svetovnih odločitev.

Kampanja ELR 2015 je evropskim državljanom pomagala bolje razumeti, kako pomoč EU preoblikuje življenja in skupnosti po vsem svetu. V EU je bilo v okviru kampanje ELR 2015 skupno organiziranih 3 828 dogodkov, pri katerih je sodelovalo več kot 1,9 milijona udeležencev.

ODGOVORNOST IN REZULTATI

Vsak euro, porabljen za podporo našim partnerskim državam, mora zagotoviti najboljši možni učinek. Službe Evropske komisije so 26. marca 2015¹⁹ objavile **okvir za rezultate mednarodnega sodelovanja in razvoja EU**, ki krepi zmožnost Komisije, da na tem področju spremlja konkretne rezultate ukrepov, ki jih financira EU, in poroča o njih. Okvir je del splošne politike Komisije za povečanje osredotočenosti ukrepov EU na rezultate. Službe Komisije so leta 2016 objavile prvo poročilo na podlagi okvira za rezultate²⁰. Delovni dokument služb Komisije, priložen temu sporočilu, je drugo poročilo. Komisija bo odslej

¹⁷ JOIN(2016) 31 final z dne 5. julija 2016.

¹⁸ JOIN(2015) 17 final z dne 28. aprila 2015: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/sl/TXT/?uri=CELEX:52015JC0017>.

¹⁹ SWD(2015) 80 final, Začetek izvajanja okvira za rezultate mednarodnega sodelovanja in razvoja EU.

²⁰ SWD(2016) 255, Prvo poročilo o izbranih rezultatih mednarodnega sodelovanja in razvoja EU.

letno poročala o rezultatih ukrepov na področju sodelovanja in razvojne politike, ki jih financira EU, ter jih primerjala s splošnimi rezultati razvoja.

Ukrepanje EU: najpomembnejši rezultati v letu 2015

Med najpomembnejšimi rezultati, doseženimi s projekti in programi, ki so se končali med sredino leta 2014 in sredino leta 2015, so:

dobro upravljanje: zagotovljena je bila podpora za štiri svobodne in pravične volitve;

preprečevanje konfliktov, graditev miru in varnost: od programov za podporo pri civilni graditvi miru po konfliktih in/ali preprečevanju konfliktov je imelo koristi 404 000 ljudi;

trajnostno kmetijstvo, prehranska varnost in prehrana: od programov v zvezi s prehrano, ki so prispevali k zmanjšanju umrljivosti otrok, je imelo koristi 5 025 000 žensk in otrok, mlajših od pet let;

energija: zgrajenih ali nadgrajenih je bilo 2 600 km daljnovodov za prenos ali distribucijo električne energije;

izobraževanje: v osnovne šole je bilo vpisanih 10 635 000 otrok, v srednje šole 7 603 000 otrok, 175 000 učiteljev pa je opravilo usposabljanje;

zdravje: usposobljeno zdravstveno osebje je bilo prisotno pri 8 104 000 rojstvih, kar je prispevalo k zmanjšanju umrljivosti mater;

naravni viri, okolje in podnebne spremembe: upravljanje 3 951 000 hektarjev zavarovanih območij je prispevalo k zagotavljanju biotske raznovrstnosti in ohranjanju naravne dediščine;

prevoz: 8 905 000 ljudem je bil zagotovljen dostop do cest, prevoznih v vseh letnih časih;

zaposlovanje in socialna zaščita: 195 000 ljudi se je udeležilo poklicnega izobraževanja in usposabljanja ali programov za razvoj spretnosti, namenjenih izboljšanju zaposlovanja, produktivnosti in konkurenčnosti;

trgovina in razvoj zasebnega sektorja: 10 000 podjetij je dobilo dostop do posojil za spodbujanje naložb in preprečevanje tveganja.

SVETOVNI DOSEŽKI

Krepitev partnerstva med Afriko in EU

Poleg dela v okviru **Sporazuma iz Cotonouja** je bil na pomembnem **srečanju med Afriko in EU v Bruslju 22. aprila 2015**, ki sta se ga udeležila kolegija Komisije Afriške unije in Evropske komisije, dosežen napredek v zvezi z odnosi med Afriko in EU v okviru skupne strategije Afrika-EU. Na tem sedmem srečanju kolegijev so se obravnavale različne teme, vključno z mirom in varnostjo; demokracijo, dobrim upravljanjem in človekovimi pravicami; človekovim razvojem; trajnostnim in vključujočim razvojem; rastjo in celinskim povezovanjem ter svetovnimi in novimi vprašanji.

Leto 2015 je bilo pomembno tudi zaradi dejavnosti sodelovanja na terenu s Komisijo Afriške unije, pri čemer je bila večja finančna podpora zagotovljena prek mirovne pomoči za Afriko in vseafriškega programa.

Mir in varnost sta velik izziv za razvoj in sodelovanje v Afriki. V zvezi s tem si je Komisija zelo prizadevala za politično rešitev v **Burundiju**, začela pa so se tudi posvetovanja na podlagi postopka iz člena 96 Sporazuma o partnerstvu med EU in AKP.

Enajsti **dialog o človekovih pravicah** med Afriško unijo in EU je potekal 24. novembra 2015 v Kigaliju v Ruandi. Obe strani sta znova potrdili zavezanost spodbujanju in varstvu človekovih pravic ter sodelovanju pri učinkovitem izvajanju celinskih in mednarodnih instrumentov o človekovih pravicah.

Ebola

Odziv EU na **epidemijo ebole** se je nadaljeval skozi vse leto 2015. **Liberiji** (31 milijonov EUR) in **Sierri Leone** (43 milijonov EUR) je bila zagotovljena dodatna proračunska podpora za ublažitev vpliva epidemije na gospodarstvo, poleg tega pa sta lahko državi s temi sredstvi stabilizirali državne finance. V okviru programa, ki povezuje humanitarno pomoč z razvojem, so se začeli številni strateški projekti, vključno s krepitvijo sistemov zdravstvenega varstva in odpornosti, kar zadeva preživetje v **Gvineji**, ter dostopom do vode v šolah v **Liberiji**. V **Gvineji** (zdravstvo) in **Liberiji** (izobraževanje in energija) so se začeli tudi prvi programi za obnovo.

Na svetovni ravni so službe Evropske komisije in Evropska služba za zunanje delovanje 3. marca 2015 organizirale **mednarodno konferenco na visoki ravni o eboli**. Konferenca je pomagala ohraniti zagon in osredotočenost na nadaljnji boj proti tej bolezni. Do konca leta so bile vse tri prizadete države na poti, da v njih tudi uradno ne bo več ebole.

Generalni direktorat za raziskave in inovacije ter pobuda za inovativna zdravila sta prek nujnih razpisov za projekte za odpravo virusa ebola vložila približno 240 milijonov EUR²¹. Vsi projekti so se začeli med koncem leta 2014 in začetkom leta 2015.

Podpora Somaliji

Skupna **donatorska konferenca o Somaliji v organizaciji EU in Visokega komisariata ZN za begunce** je potekala 21. oktobra 2015 v Bruslju. Somalija ima eno od največjih razseljenih skupnosti na svetu, saj je v njej 1,1 milijona notranje razseljenih oseb in skoraj en milijon beguncev iz Afriškega roga. Na konferenci je bila mobilizirana mednarodna podpora za izboljšanje življenj somalijskih beguncev in razseljenih oseb, in sicer je bilo na dan konference obljubljenih 94 milijonov EUR, od tega pa bo EU za dva ciljno usmerjena ukrepa prispevala 60 milijonov EUR.

Ukrepanje EU: somalijski begunci

Program v višini 50 milijonov EUR, ki se je začel leta 2015, bo **prispeval k upravljanju prostovoljnega vračanja** iz Kenije, Jemna in Evrope v Somalijo ter izboljšal pravni okvir za notranje razseljene osebe, begunce in povratnike, izboljšal dostop do osnovnih storitev ter ustvaril realne možnosti za preživetje.

²¹ <http://ec.europa.eu/research/health/index.cfm?pg=area&areaname=ebola>.

EU bo vzporedno financirala program v višini 10 milijonov EUR za severno Kenijo, s katerim bodo **beguncem, ki se ne morejo vrniti**, in skupnostim, ki jih gostijo, zagotovljene pomoč in boljše življenjske možnosti.

Upanje za Srednjeafriško republiko

Na **mednarodni konferenci o Srednjeafriški republici** 26. maja 2015 je Evropska unija pomoč povečala za 72 milijonov EUR, številne države pa so sprejele nove zaveze, da bodo v **skrbniški sklad EU Bêkou**²² skupno prispevale 29 milijonov EUR.

Sklad Bêkou, ki je prvi skrbniški sklad EU, je dokazal svojo hitrost in učinkovitost s šestimi novimi projekti, ki kažejo, da lahko EU hitro mobilizira svojo energijo in instrumente.

Ukrepanje EU: zdravstveni projekt Bêkou

Cilj zdravstvenega projekta Bêkou je zagotoviti dostop do osnovnih zdravstvenih storitev enemu milijonu ljudi v državi, kjer so zdravstvene strukture večinoma okrnjene in storitve motene. V letu 2015 je bil s projektom 450 000 neposrednim upravičencem zagotovljen dostop do osnovnih zdravstvenih storitev.

Območje Sahela

EU je leta 2015 sprostila 216 milijonov EUR sredstev za premagovanje krize zaradi pomanjkanja hrane v **devetih državah Sahela**. Ponavljajoče se krize zaradi pomanjkanja hrane v Sahelu so močno zmanjšale odpornost najrevnejših, ki so se včasih v iskanju boljših načinov preživljanja prisiljeni preseliti.

Nujni skrbniški sklad za Afriko, ki je bil ustanovljen po vrhu v Valletti leta 2015, bo podpiral nekatere od najšibkejših in najranljivejših držav v Afriki, vključno z območjem Sahela in regijo Čadskega jezera.

Zahodni Balkan in Turčija

Evropska komisija je 10. novembra 2015 sprejela srednjeročno širitveno strategijo²³. Znova je potrdila močno osredotočenost na načelo, da se v pristopnem procesu najprej obravnavajo temeljne pravice, pri čemer so osrednja vprašanja vladavina prava, temeljne pravice, krepitev demokratičnih institucij, vključno z reformo javne uprave, ter gospodarski razvoj in konkurenčnost. Komisija si še naprej prizadeva, da bodo države, ki se pripravljajo na pristop, dale prednost reformam na teh ključnih področjih.

Zahodni Balkan: agenda o povezljivosti

Povezljivost na Zahodnem Balkanu je v središču prizadevanj Komisije za spodbujanje povezovanja med posameznimi državami in z EU. EU je za naložbene projekte za povezljivost in tehnično pomoč za obdobje 2014–2020 namenila do ene milijarde EUR. Leta 2015 je zagotovila 200 milijonov EUR za sofinanciranje desetih prednostnih projektov v vrednosti 600 milijonov EUR, vključno z intermodalnim terminalom, dvema mostovoma in

²² Beseda *bêkou* v jeziku sango, ki ga govori večina ljudi v Srednjeafriški republici, pomeni „upanje“.

²³ COM(2015) 611 final z dne 10. novembra 2015.

tremi železniškimi projekti ter povezovalnimi daljnovodi in okrepitevijo prenosnega sistema za električno energijo v regiji.

Evropsko sosodstvo

Skupno sporočilo z naslovom „**Za novo evropsko sosedsko politiko**“ je bilo sprejeto 18. novembra 2015²⁴. Sledilo je skupnemu posvetovalnemu dokumentu²⁵, ki je bil izdan 4. marca 2015, in poznejšemu javnemu posvetovanju, v okviru katerega je bilo predloženih več kot 250 prispevkov.

Prednostne naloge v skupnem interesu EU in njenih partnerjev vključujejo: dobro upravljanje, demokracijo, vladavino prava in človekove pravice; gospodarski razvoj za stabilizacijo; povezljivost, energijo in podnebne spremembe; varnost ter migracije in mobilnost.

Ukrajina: krepitev vladavine prava

Ukrajina je leta 2015 s sprejetjem nove zakonodaje, vključno z zakonom o zagotavljanju pravice do poštenega sojenja in zakonom o državnem tožilstvu, zelo napredovala na področju pravosodja in boja proti korupciji. S pomočjo EU se je začelo izvajanje strategije za reformo pravosodja za obdobje 2015–2020, ustanovljen pa je bil tudi nacionalni protikorupcijski urad, v katerem je zaposlitev na podlagi javnih natečajev dobilo 70 detektivov.

Azija, Srednja Azija in Pacifik

Nepal je 25. aprila 2015 prizadel uničujoč **potres z magnitudo 7,8**, ki mu je maja sledil še en močan potres. Evropska unija se je na nesrečo takoj odzvala s 6 milijoni EUR za ukrepanje v izrednih razmerah. Temu je kmalu sledila proračunska podpora v višini 16,6 milijona EUR, ki je vladi Nepala omogočila nadaljnji odziv v izrednih razmerah in obnovo.

Ukrepanje EU: okrevanje in obnova Nepala

EU je na mednarodni konferenci o obnovi Nepala junija 2015 v odziv na uničujoča potresa vzpostavila program **ukrepanja Nepal-EU za okrevanje in obnovo** (NEARR). Finančna sredstva za ta program vključujejo 100 milijonov EUR proračunske podpore in 5 milijonov EUR za dopolnilne ukrepe. Program NEARR je bil pripravljen v rekordnem času in podpira vlado Nepala pri postopku sanacije in obnove, tj. „Kampanja za izgradnjo novega Nepala“.

Posredovanja v **Afganistanu**, ki jih je financirala EU, so leta 2015 obsegala nujno zdravniško oskrbo, hrano in pitno vodo, zaščito, zatočišča, sanitarne storitve, spodbujanje higiene in podporo pri vzpostavitvi pogojev za preživljanje, ki so bili zagotovljeni osebam, na splošno prizadetim zaradi konfliktov in naravnih nesreč, ter zlasti razseljenim osebam. Poleg tega je glavno mesto province Badakšan v severovzhodnem Afganistanu 26. oktobra prizadel potres z magnitudo 7,5, ki je prizadel 12 provinc v državi. Skupna humanitarna pomoč, ki jo je EU leta 2015 zagotovila tej državi, je znašala 40 milijonov EUR, vključno z dodatnimi

²⁴ JOIN(2015) 50 final z dne 18. novembra 2015.

²⁵ JOIN(2015) 6 final z dne 4. marca 2015.

12 milijoni EUR, dodeljenimi decembra za izpolnitev vse večjih humanitarnih potreb. Ta podpora je prišla v času občutne zaostritve konflikta v državi.

Ukrepanje EU: prehranska varnost v Afganistanu

V letih 2014 in 2015 je EU pomagala 540 ženskam, da se naučijo gojiti zelenjavo in stročnice, da bi se zmanjšala neustrezna prehranjenost ter povečalo uživanje raznolike in zdrave hrane. V provincah Bamijan in Gor je bila približno 900 družinam zagotovljena podpora pri pridobivanju novih spretnosti, ki jih bodo lahko uporabljale še dolgo po koncu projekta.

Latinska Amerika in Karibi

Drugi vrh med EU in **Skupnostjo latinskoameriških in karibskih držav** o splošni temi „Oblikovanje naše skupne prihodnosti: izgradnja uspešne družbe za naše državljane, ki bo temeljila na sožitju in trajnostnem razvoju“ je potekal 10. in 11. junija 2015 v Bruslju. Na njem je bil podpisan regionalni okvirni program EU-Karibi za obdobje 2014–2020 v višini 346 milijonov EUR. Akcijski načrt za sodelovanje med regijama je bil posodobljen, dodani sta bili tudi novi poglavji o visokošolskem izobraževanju in varnosti državljanov.

Vzporedno z navedenim vrhom je potekal **poslovni vrh EU-Skupnost latinskoameriških in karibskih držav** na temo „Evropa, Latinska Amerika in Karibi: spodbujanje vključujoče in trajnostne rasti s krepitvijo vloge malih in srednjih podjetij“. EU je najpomembnejši tuji vlagatelj v Skupnosti latinskoameriških in karibskih držav ter njen drugi najpomembnejši trgovinski partner.

Znanost, raziskave, inovacije in tehnologija so prva točka akcijskega načrta EU-Skupnost latinskoameriških in karibskih držav²⁶, ki je bil pripravljen po zadevnem vrhu leta 2015. Dialog o znanosti, raziskavah, tehnologiji in inovacijah na podlagi „Skupne pobude EU-LAK za raziskave in inovacije“, uvedene marca 2011, bo utrdil sodelovanje med EU in Skupnostjo latinskoameriških in karibskih držav.

²⁶ http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/policy/eu-celac_action_plan_2015.pdf.